

Nüfus plânlaması hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 10 . 4 . 1965 - Sayı : 11976)

No.
557

Kabul tarihi
1 . 4 . 1965

I - Temel hükümler

MADDE 1. — Nüfus plânlaması, fertlerin istedikleri sayıda ve istedikleri zaman çocuk sahibi olmaları demektir.

Bu husus, gebeliği önleyici tedbirlerle sağlanır. Tıbbi zaruretler dışında gebelik sona erdirilemez veya sterilizasyon veya kastrasyon ameliyesi yapılamaz.

MADDE 2. — Nüfus plânlaması zaruretinin halka duyurulması ve bu hususlarla ilgili eğitim, öğretim ve uygulama, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelik esaslarına göre askerî, resmî ve gönüllü teşekkülleriyle işbirliği yaparak yürütülür.

Bu maksatla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı özel teşkilât kurmaya ve gebeliği önleyici ilâç ve araçları muhtacolanlara parasız veya maliyetinden ucuz fiyatla vermeye veya verdimmeye veya sattırmak için tedbir almaya yetkilidir.

Nüfus plânlamasında kullanılacak ilâç ve araçların niteliğiyle tatbikata ait yönetmelik Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından, aralarında tıp fakülteleri öğretim üyelerinin de bulunduğu bir komisyonun yazılı mütalâası alınmak suretiyle tesbit edilir.

II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon yapılmasıyla ilgili hükümler

MADDE 3. — Gebeliğin ana hayatını tehdidettiği veya edeceği, rüşeymin veya ceninin normal gelişmesini imkânsız kılan veya doğacak çocuk ile onu takibedecek nesiller için ağır mâlûliyet sebebi teşkil edecek hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif ârazilara dayanan gerekçeli raporları üzerine rahim tahliye edilebilir.

Derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden âcil hallerde, durumu tesbit eden yetkili hekim tarafından da gerekli müdahale yapılarak rahim tahliye edilebilir.

Ancak, hekim bu müdahaleyi yapmadan evvel veya mümkün olmadığı ahvalde en geç yirmi-dört saat içinde yapılan müdahale ile müdahaleyi icabettiren gerekçeleri illerde Sağlık ve Sosyal Yardım müdürlüklerine, ilçelerde Hükümet tabipliklerine bildirmeye mecburdur.

Müdahale yoluyla rahmin tahliyesiyle ilgili esaslar, hastahklar, tahliyenin yapılabileceği yer ve kurumlar ile âcil hallerin nelerden ibaret bulunduğu ve yapılacak ihbarın şekil ve mahiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.

MADDE 4. — Bir kadının gebe kalmamasını gerektirecek bir hastalık veya arıza ile mâlûl olduğu veya bir erkek veya kadının irsen intikal eden vahîm bir hastahğı olduğu tıbben sabit olursa, bunların çocuk yapma kabiliyetinin cinsi ihtiyaçlarını tatmine mâni olmadan izalesi için gerekli müdahaleler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif âraza dayanan gerekçeli raporuyla yapılabilir. Bu hususla ilgili esaslar, hastahklar ve müdahalenin yapılabileceği yerler 3 ncü maddede çıkarılacağı bildirilen tüzükle belirtilir.

Her hangi bir hastahğın tedavisi için yapılan ve mahiyetleri itibariyle sterilizasyon veya kastrasyonu intaceden müdahaleler bu hükmün dışındadır.

MADDE 5. — Üçüncü ve dördüncü maddelerde belirtilen müdahaleler, alâkalı şahsın yazılı rızasına, küçüklerde velinin, vesayet altında bulunup da reşit veya mümeyyiz olmıyan şahıslarda sulh mahkemesinin izin vermesine bağlıdır.

Veli veya sulh mahkemesinden izin alma zamana ihtiyaç gösterdiği ve derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayatı organlardan birisini tehdideden âcil hallerde izin şart değildir.

III - Ceza hükümleri

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu kanunun 2 nci maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilmeyen ilâç ve araçları yurt içinde imal edenler veya satanlar veya her ne suretle olursa olsun dağıtanlar veya ticaret maksadiyle yurda sokanlar veya bu maksatla bulunduranlar 7 aydan 2 yıla kadar hapis ve 2 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar, imalâthaneler kapatılır, ilâç ve araçlar müsadere olunur.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu kanunun 2 nci maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilen ilâç ve araçların reklâm ve propagandası 1262 sayılı Kanunun 13 ncü maddesine göre yapılır. Buna aykırı hareket edenler 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 500 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 7. — Bu kanunun 3, 4 ve 5 nci maddeleri hükümlerine aykırı fiil ve hareketlerde bulunanlar, T. C. K. ile ceza hükümleri ihtiva eden diğer kanunlarda daha ağır cezalar tâyin edilmemiş ise 500 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

IV - Kaldırılan hükümler

MADDE 8. — 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 3 ncü maddesinin birinci fıkrasının doğumu tezyit hakkındaki hükmü ile 152 nci maddesinin başındaki «ilkaha mâni veya» kelimeleri ve 156 ncı maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 9. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 3038 sayılı Kanunla değiştirilen 471 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Birinci fıkrada yazılı fiil ve hareketlerin işlenmesini teşvik eden veya bu fiil ve hareketlerin işlenmesi için propaganda yapan kimse bir seneye kadar hapis veya bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Eğer fiil kazanç gayesiyle işlenmiş ise her iki ceza birlikte hükümlenir.

MADDE 10. — Bu kanunun 1 nci ve 2 nci maddeleri yayımı tarihinde ve diğer hükümleri yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5 Nisan 1965

		<u>Millet Meclisi</u>	<u>Cumhuriyet Senatosu</u>
Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	: 3.4.1965	1/480	1/438
Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	: 5.4.1965	4/71	

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi			Millet Meclisi Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
18	102	476	23	19	3	37	80	569
21	138	338	26	55	102,108:110,		84	721
33	19	740:760			130:131	38	85	30:39
34	22	89		56	156:161			
	23	189		57	169:193			
	25	208:233		58	199:234,235:253			

Millet Meclisi 388 ve 388 e ek S. Sayılı basmayazılar Millet Meclisi 19 ve 85 nci Birleşim Tutanak dergilerine, Cumhuriyet Senatosu 530 ve 530 a ek S. Sayılı basmayazılar Cumhuriyet Senatosu 55 nci Birleşim Tutanak dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları ile Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler ve Bütçe ve Plân komisyonları.